

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
✉: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/231/2013/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

159/2014. (VII. 10.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2013. március 28-án előterjesztett **panaszát** a 2014. július 10-én megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Készenléti Rendőrség – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2013. március 28-án postai úton terjesztette elő a panaszát.

I.

1) A panaszos panaszbeadványában előadta, hogy 2013. március 11-én több szervezet tüntetést tartott a Budai Várban az alaptörvény negyedik módosítása ellen. A tömeg a várból a Kossuth térre vonult, ahol már a rendőrök vártak rájuk. Az eseményben érintett terület a Kossuth tér villamos pályán belüli területe volt, amely a panaszolt történések idején 1x1 méteres kocka alakú virágládákkal volt lekerítve akként, hogy a ládák élükkel egymás mellé voltak helyezve. A rendőrök a virágládák mögött, a Parlament parkolójának a területén álltak, míg a diákok a villamossínek felől közelítették meg a teret.

A tüntetésen 23 óra és 23 óra 15 perc között a tüntetők közfelkiáltással úgy döntöttek, hogy bemennek a rendőrök által biztosított területre. Videó-újságíróként egy napilap online változata részére, munkaadói utasítására készített felvételt az eseményről a panaszos, aki tehát azon nem tüntetőként, hanem újságíróként vett részt. A hiteles tudósítás érdekében a

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

panaszosnak folyamatosan a beszédeket tartó személyek közelében kellett tartózkodnia. A panaszos több kollégájával egyetemben ezért belépett a virágládákkal elkerített területre, követve a tüntetőket. A panaszos a tüntetők és a ládák közötti szűk sávban dolgozott. Amint a tüntetők beléptek a területre, a rendőrök sorfalba álltak. Először csak megakasztották a tüntetőket az előre haladásban, hogy ne tudjanak a Parlament fölépcsőjéhez menni. Egy-két perccel később viszont – az ilyen helyzeteknél bevett gyakorlattal ellentétben – előzetes felszólítás nélkül elkezdtek kiszorítani a tüntetőket a térről. Az esemény olyan hirtelen történt, hogy mire a panaszos megtalálta volna a menekülési utat, már beszorult a rendőrök által tolt tüntetők és a ládák közé. A rendőrök olyan erővel nyomták a tömeget, hogy a panaszos a rá nehezedő emberektől már nem tudta kiszabadítani a lábát a virágládák alkotta ékből. A derékszöget alkotó ékbe a panaszoson kívül még három fiatal szorult be. A panaszos háromszor szólt a rendőrök irányába, hogy beszorult a lába, de ők csak folyamatosan szorították ki a tömeget a térről, tudomást sem véve a segélykiáltásairól. Ekkor a panaszos egy reccsenést hallott és éles fájdalmat érzett a lábában. Ezután valakik a tüntetők közül a jobb csuklójánál fogva kiemelték a tömegeből és átsegítették a ládák túloldalára. Pár másodpercig még rá tudott állni a lábára, de a sok elmúltával már csak vonszolni tudta a jobb lábát, amelyben terhelésre éles fájdalmat érzett a térde környékén.

A panaszos kollégái siettek a segítségére, az egyikük gépjárművel elvitte a kórházba, ahol sürgősségi ellátás keretében megállapították, hogy a keresztszalag megsérült. Egy hét múlva azonban kiderült, hogy további vizsgálatokra van szükség, mivel a panaszos lába nem javult. Ekkor derült ki, hogy artroszcopiás beavatkozásra van szükség, mert sérült a porc. A levált porcdarab nyomja az idegeket és sérülésveszélyt jelent az ízületre is, ezt pedig csak műtéti úton lehet korrigálni.

A panaszos álláspontja szerint a sérülését az eseményt biztosító, illetve az intézkedést foganatosító rendőrök jogellenes magatartása okozta. A felszólításnak, annak hiányában értelemszerűen nem tudott eleget tenni, a rendőri intézkedés pedig olyan rövid idő alatt lejátszódó esemény volt, amely elől a helyszín sajátosságai miatt még kitérni sem volt lehetősége. A panaszos álláspontja szerint úgy járt el, ahogyan az az adott helyzetben elvárható volt. A panaszos már számtalanszor tudósított ilyen jellegű eseményekről, de a kényszer alkalmazásával járó rendőri intézkedéseket eddig valamennyi alkalommal megelőzte a szóbeli figyelmeztetés, amelynek jogkövető állampolgárként eddig minden esetben eleget tett.

A panaszos véleménye szerint az intézkedés során kárt szenvedett, amelynél a kárfelelősség a rendőrséget terheli. A panaszos már most jelzi, hogy kárigényt fog a rendőrséggel szemben érvényesíteni, azonban a pontos kárösszeget még nem tudja megjelölni, mivel gyógyászati kezelése még tart.

Mindezek alapján kérte a Testület vizsgálatát.

2) A panaszos a beadványához mellékelte az eseményről készült videofelvételt.

A felvételen az látható, hogy a felvétel készítője (a panaszos) a tömegben áll. A környezetben lévő tárgyakkól megállapítható, hogy a Kossuth téren a biciklis tábla és a lámpaoszlop közötti szakaszon tartózkodik, jól látszik, hogy balra tőle, kicsit előre egy bordó sapkás férfi áll, jobbra tőle pedig egy táblát tart egy másik férfi. Többen benyomulnak a virágládák elé, ahol

felsorakozik a rendőrség. A rendőrök kezdetben csak állnak, majd megkezdik a tömeg kiszorítását. Valaki (véltetően egy rendőr) azt mondja, hogy „menjenek vissza”. A tömeg a „közterület, közterület” szavakat skandálja, amikor a panaszos hirtelen felkiált: „a lábam, a lábam”. Egy férfi kiabálja, hogy eltörik az ember lábát. Dulakodás van, a felvételen nem látszik semmi, majd a panaszos a virágládákon keresztül elhagyja a teret.

3) A panaszos 2013. április 23-án a Testület felhívására megküldte a kórházi zárójelentését, illetve előadta, hogy 2013. március 11-én éjszaka jelentkezett először a kórházban, ahol az ügyeletes orvos röntgenfelvétel alapján megállapította, hogy a csontok szerkezete nem sérült, ezért a keresztszalagra sérülésére gyanakodott, jegelést és pihentetést javasolt. Nyolc nappal később, 2013. március 19-én a fájdalmak erősödése után kereste fel a panaszos a Baleseti Központot ismét, ahol a főorvos tapintásos vizsgálat alapján megállapította, hogy a porc sérült, ezért műtétet javasolt. A műtéig eltelt időben a panaszos a jobb lábát nem tudta terhelni, illetve kiegyenesíteni. A műtetre 2013. április 18-án került sor.

A 2013. április 20-án kelt zárójelentés rögzíti, hogy a panaszoson a jobb térd medialis compartementjére localizálódó traumás eredetű panaszok miatt arthroscopiát végeztek, amely során a medialis meniscus szarvának régi, kb. 6 hetesnek megfelelő sérülését, illetve a femur mediális condylusának terhelési felszínén lévő I. fokú chondropathiát találtak, amelyeket shavereszéssel láttak el.

A 2013. március 11-én 23 óra 28 perckor készült ambuláns kezelőlap rögzíti, hogy a panaszos jobb térdén a laterális felszínen nyomásra, terhelésre fájdalom jelentkezik. Fizikálisan a térdizület stabil, patella nem ballotálható, KÉ megtartott. A diagnózis: distorsio genus l.d.

4) A panaszos jogi képviselője 2014. március 25-én csatolta a panaszos eljárásbeli képviseletére vonatkozó meghatalmazását.

II.

A) A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) Dr. B. J. r. dandártábornok (Készenléti Rendőrség, továbbiakban: KR) 2013. április 22-i átiratában előadta, hogy 2013. március 11-én Budapest I. kerület, Budai vár Dísz tere K. K. és R. M. az Alaptörvény negyedik módosítása ellen rendezvényt jelentett be, amit a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) tudomásul vett.

A rendezvény 21 óra 3 perckor befejeződött be. A tömeg egy része „Gyertek velünk” felkiáltást skandálva Budapest I. kerület, Attila úton elindult a belváros irányába. A menethez egyre többen csatlakoztak. A tömeg a Kossuth térre 22 óra 40 perckor érkezett meg.

Az átirat rögzíti, hogy a Kossuth téri rendezvény vonatkozásában a kérdés megválaszolása a BRFK hatáskörébe tartozik. A rendőri erők helyszínre küldésére az Országház biztosítása érdekében került sor.

Az Országos rendőrfőkapitány 29000/2384/2013.ált. számon Magyarország teljes közigazgatási területére fokozott ellenőrzést rendelt el 2013. január 16-án 0 órától a szükséges ideig, de legkésőbb 2013. március 31-én 24 óráig.

A KR állományából 200 fő rendőr vett részt a „Kossuth téri feladatban”. A rendezvényről a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. (a továbbiakban: Rtv.) 42. § alapján készült kép- és hangfelvétel.

A panaszossal szemben rendőri intézkedés nem történt, ezért intézkedő rendőr hiányában a r. ddtk. a nyilatkozatot nem tudta mellékelni.

A Kossuth térre vezényelt állomány az Országház biztosítását hajtotta végre, mivel az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény (továbbiakban: Ogy.tv.) 133. § (2) bekezdése alapján, figyelemmel az Rtv. 46. § rendelkezéseire az Országházat érintően az Országgyűlési Őrség Objektumvédelmi Igazgató személy- és létesítménybiztosítási intézkedést adott ki.

2013. március 11-én 22 óra 55 perckor az összegyűlt tömeg a „menjünk be” felkiáltásra a virágládákat átlépve a felsorakozott rendőri kötelék irányába indult, és a zárás vonala mögé próbált jutni. Kb. 1 méter megtétele után a rendőri kötelék a tömeget megállította, majd kb. 1-2 lépést követően a virágládák vonaláig toltta. A kötelék testi kényszert, illetve kényszerítő eszközt nem alkalmazott, a tömeg együttműködő volt. A tömegeből néhányan a virágládáknál a földre ültek, velük szemben rendőri intézkedésre nem került sor. A helyszínen az Rtv. 58. § (1) bekezdés g) pontja alapján csapaterő alkalmazására került sor.

A Magyar Köztársaság Rendőrségének Csapatszolgálati Szabályzata kiadásáról szóló 11/1998. (IV. 23.) ORFK utasítás (továbbiakban: Csapatszolgálati Szabályzat) 10. és 26. pontjai alapján zárás került a végrehajtásra a 27. pontban meghatározott módon. Nem történt felszólítás a terület elhagyására.

Nem történt előzetesen figyelmeztetés, mivel egyes személyekkel szembeni rendőri intézkedésre és tömegoszlatásra okot adó esemény nem valósult meg. A rendőri erők felé a tömegeből senki nem jelezte, hogy a virágládák átlépése során sérülést szenvedett és egészségügyi ellátásra szorul. A KR Humánigazgatási Szolgálat Egészségügyi és Pszichológiai Osztály egy mentő gépjárművet vezényelt a helyszínre. A rendőri kötelékből senki nem észlelt segélykiáltást, a tömeg együttműködő, békés volt.

2) Dr. K. J. r. ezredes 2013. április 25-én kelt átiratában előadta, hogy a Budapest V. ker., Kossuth téren 2013. március 11-re tudomásul vett, a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (továbbiakban: Gytv.) hatálya alá tartozó rendezvény nem volt.

A Magyar Szolidaritás Mozgalom az Alaptörvény negyedik módosítása ellen tiltakozó rendezvényt jelentett be a Kossuth térre, azonban egyeztető tárgyaláson a helyszín a Budapest V. ker., Alkotmány utcára változott. K. K. és R. M. magánszemélyek 2013. március 11-re szintén az Alaptörvény negyedik módosítása ellen jelentettek be demonstrációt a Budapest I. ker., Dísz térre.

A rendőri biztosítás végrehajtására a BRFK Rendészeti Szervek Biztosítási Osztálya készített biztosítási tervet, melyben meghatározták az abban résztvevő erőket és eszközöket. A fenti napon a Kossuth téren kialakult egy spontán demonstráció a délelőtti órákban, annak rendőri biztosítására is történt erővezénylés, melyet a BRFK Csapatszolgálati Törzs jelentése tartalmaz.

A Magyar Szolidaritás Mozgalom rendezvényének főszervezője, N. Á. a bejelentett rendezvényével kapcsolatban a fenti napon 17 óra 38 perckor a funkcionális email címre módosítást küldött, mely szerint 19 órától vonulást tartanak a Kossuth tér – Akadémia utca – Széchenyi tér – Clark Adám tér – Hunyadi János utca – Dísz tér útvonalra. N. Á. a rendezvény módosítását úgy tekintette, mint egy gyors reagálású rendezvényt, a Parlamentben történt szavazásra válaszolva. Ezzel egy időben, 17 óra 38 perckor a BRFK Központi Ügyeleti Főosztály funkcionális email címére dr. T. B. rendezvény bejelentést küldött az adott napra 20 órától 20 óra 30 percig a Budapest I. ker. Szent György térre, az Alaptörvény negyedik módosítása ellen. Tekintettel arra, hogy a területre személy- és létesítményvédelmi intézkedést adott ki a Terrorelhárítási Központ (továbbiakban: TEK) parancsnoka, a tudomásvételre nem volt mód.

A Magyar Szolidaritás Mozgalom rendezvényére érkezők a Kossuth téren felállított virágládáknál gyülekeztek, ahonnan a főszervező áterrelte őket a demonstráció eredeti helyszínére, az Alkotmány utcába. 17 óra 51 perckor az Alkotmány utcában a főszervező bejelentette a rendezvény végét. Ezt követően a demonstráción résztvevők átvonultak az I. kerület, Dísz térre. A megérkezést követően a Dísz térre bejelentett rendezvény szervezői és a vonulást szervező vezetők egyeztettek, és a két rendezvény egy homogén tömeggé alakult. A két szervező nem kért rendőri intézkedést, szétválasztást.

21 óra 1 perckor ért véget az egybeforrt rendezvény, majd ezt követően a tömeg a Lánchidat érintve átvonult a Kossuth térre. Miután a tömeg elérte a Kossuth teret, abból kiválva többen megkísérelték az elzárt területre, a virágládákon belülré való bejutást, a KR kiszorította őket a lezárt területről, érvényt szerezve az Országgyűlési Őrség által kiadott személy- és létesítményvédelmi intézkedésnek. Az intézkedés végrehajtásában a BRFK állománya nem vett részt. A Készenléti Rendőrség által foganatosított intézkedésekkel kapcsolatban érdemi információkkal az intézkedéseket végrehajtó szerv rendelkezik.

A helyszínen a rendőri intézkedéssel, illetve az ellátott szolgálati feladattal összefüggésben az intézkedéssel érintett személyekről, a környezetéről, illetőleg a rendőri intézkedés szempontjából lényeges körülményről az Rtv. 42.§-a alapján a helyszínen dokumentáló mozgó vezetési pont felvételt készített, melyeket mellékelten megküldtek.

A r. ezredes előadta még, hogy az országos rendőrfőkapitány a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 26. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott jogkörénél fogva az Rtv. 30. §-a, valamint a Szolgálati Szabályzat 26. §-a alapján 2013. január 16-án 0 órától a szükséges ideig, de legkésőbb 2013. március 31-én 24 óráig Magyarország teljes közigazgatási területére fokozott ellenőrzést rendelt el.

3) Az Országgyűlési Őrség Objektumvédelmi Igazgató parancsnok-helyettes 2012. január 10-én² kelt személy- és létesítménybiztonsági intézkedésében elrendelte a terület lezárását az Országház (Budapest, V. kerület Kossuth Lajos tér 1-3.) érintően 2013. január hónap 16. nap 0 órától a szükséges ideig, de legkésőbb 2013. március hónap 31. nap 24 óráig az Ogy.tv. 133. § (2) bekezdése alapján figyelemmel Rtv. 46. § rendelkezéseire.

A lezárás a Budapest, V. kerület Kossuth Lajos tér 1-3. szám alatt az Országházhoz tartozó területen, a Széchenyi rakpart – Kossuth Lajos tér sarkán levő északi kovácsoltvas kerítéstől a munkaterület kerítése vonalában a Kossuth Lajos tér – Balassi Bálint utca sarkán lévő behajtóig, onnan a lánckordon vonalában az Országház IX-es kapu előtti virágládákig, onnan a virágládák vonalában az '56-os emlékhely felőli oldaláig, onnan a déli kovácsoltvas kerítésig a lánckordon vonalában, továbbá a Duna-parti oldalon a déli- és az északi trapézlépcső közötti területen a lánckordon vonala által határolt területen állt fenn.

4) Az Országgyűlési Őrség Objektumvédelmi Igazgató, parancsnok-helyettes 2013. február 26-án kelt határozatában, a 2012. január 10-én kelt³ területlezárást felülvizsgálta és az intézkedés további fenntartása mellett döntött.

5) Az Országos rendőrfőkapitány 2013. január 16-án fokozott ellenőrzést rendelt el 2013. január 16-án 00.00 órától a szükséges ideig, de legkésőbb 2013. március 31-én 24.00 óráig Magyarország teljes közigazgatási területére a Szolgálati Szabályzat 26. §-a és az Rtv. 30. §-a alapján.

Az utasítás szerint, figyelemmel az illegális migrációval összefüggő jogsértések kezelésével kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtására kiadott 21/2008. (OT 11.) ORFK utasításra, az Európai Unióba irányuló illegális migráció útvonalainak rendszeres, visszatérő ellenőrzésének biztosítására és az illegális migráció elleni szűrőháló működtetésére fokozott ellenőrzés elrendelése vált szükségessé.

6) A rendőrség megküldte a Kossuth téren történt spontán demonstrációról készült jelentést, ami részletesen leírja az aznapi eseményeket, rendőri mozgásokat, intézkedéseket. A jelentésből a Testület az alábbi részeket tartotta indokoltnak ismertetni.

A Magyar Szolidaritás Mozgalom tiltakozó rendezvényt jelentett be a főváros területére a Budapest V. ker., Alkotmány utcába 16 órától 22 óráig az Alaptörvény negyedik módosítása ellen. N. Á. a Magyar Szolidaritás Mozgalom nevében bejelentett rendezvényével kapcsolatban a funkcionális email címre módosítást küldött, amely szerint 19 órától vonulást tartanak a Kossuth tér – Akadémia utca- Széchenyi tér – Clark Ádám tér – Hunyadi János utca – Dísz tér útvonalon. K. K. és R. M. magánszemélyek demonstrációt jelentettek be az Alaptörvény negyedik módosítása ellen a Budapest I. ker. Dísz térre 20 órától 21 óra 30 percig.

18 óra 54 perckor a két rendezvény szervezője egyeztetett, a két demonstráció egy homogén tömeg lett. A két szervező nem kért rendőri intézkedést, szétválasztást.

² Vélhetően elírás, helyesen: 2013. január 10. a keltezés.

³ Vélhetően elírás, helyesen: 2013. január 10. a keltezés.

- 19 óra 14 perckor K. K. rendezvényén a technikai előkészületek megkezdődtek, kb. 20 fő érdeklődő tartózkodott a helyszínen a Magyar Szolidaritás rendezvényének létszámán felül.
- 19 óra 40 perckor az eredetileg bejelentett rendezvényre folyamatosan érkeztek a résztvevők, kb. 80 fő a helyszínen, felkészültek a 20.00 órás indulásra. A Szolidaritás rendezvény változatlan, a résztvevők kis csoportokban beszélgetnek. Az összlétszám kb. 280-300 fő.
- 20 óra 18 perckor a Dísz téren megkezdődött a rendezvény, kb. 650-700 fő részvételével.
- 21 óra 1 perckor a rendezvény véget ért. A tömeg skandalja, hogy „gyertek velünk”. Bűnügyi információ nem érkezett az esetleges úti céllal kapcsolatban.
- 21 óra 2 perckor a résztvevők elindultak a Palota út irányába, és azt mondogatták, hogy „mutassuk meg magunkat a budai lakosságunknak”.
- 21 óra 4 perckor a Kossuth téren Belváros-3 felkészült az esetleges fogadásra, amennyiben visszamegy a tömeg a Kossuth térre.
- 21 óra 13 perckor a Kossuth térre Belváros-3 alárendeltségébe átirányításra került 5 KR csoport, az állomány felállt a virágládák vonalába.
- 21 óra 14 perckor a menet vége is elhagyta a Dísz teret, a létszám kb. 1.000-1.200 fő.
- 21 óra 19 perckor a Gyorskocsi utcai objektumot az utolsó előállított is elhagyta, az állomány átcsoportosítása a Kossuth térre végrehajtásra került.
- 21 óra 20 perckor a Dísz tér teljesen kiürült, a technikai bontás megkezdődött. A parancsnok maradt a technikai bontás végéig a helyszínen, az állomány átcsoportosításra került.
- 21 óra 36 perckor a menet eleje elérte az Alagutat. Monitor-117 tagállomás 2 fő 1 kiséghajóval a Lánchíd környékére került kivezénylésre.
- 21 óra 43 perckor a Kossuth térről korábban előállított személyek is csatlakoztak a menethez, ami felért a Lánchídra.
- 21 óra 59 perckor két személy a vonulásból felmászott a Lánchídra, és egy transzparenst feszítettek ki, az egyikük visszaugrott a tömegbe, a másik személlyel szemben a Készenléti rendőrség állománya szabálysértési feljelentést készített.
- 22 óra 11 perckor a híd közepén megállt a menet, sokan leültek és vártak, majd a híd vége előtt 50 méterre megint megálltak, leültek.
- 22 óra 29 perckor a menet eleje az Akadémia utcába ért, 2 fő a KVFO Metró biztonsági osztálytól a Kossuth téri metróállomás ellenőrzésére került küldésre.
- 22 óra 31 perckor a KET határozat dr. T. B. részére átadásra került.
- 22 óra 48 perckor a tömeg eleje elérte az Alkotmány utca torkolatát, a 2-es villamos kivételéről intézkedés történt a BKV felé.
- 22 óra 54 perckor a tömeg megkísérelt az elzárt területre bejutni a virágládákra belülről, a KR-rel kiszorította őket.
- 22 óra 58 perckor a tömeget kitolták a virágládák mögé, tartották őket a lezárt területen kívül.
- 23 óra 4 perckor kb. 400 fő tartózkodott az Alkotmány utcában.
- 23 óra 6 perckor megkezdődött egy gyenge elszivárgás, 2-3 fős csoportokban a hátsó sorokból lassan távoztak.
- 23 óra 25 perckor a Kossuth térről távoztak a rendezvény résztvevői, a forgalom visszaállításra került.

A BRFK Csapatszolgálati Törzs 2013. március 12-én 0 óra 30 perckor befejezte a munkát.

7) A rendőrség megküldte az rendőri biztosítás során készült videofelvételeket.

a) K. Zs. r. ftórm. által készített videofilm releváns részei:

22 óra 47 perckor skandáló tüntetők megállnak a virágládák előtt a Kossuth téren.

22 óra 50 perckor a sajtósok a virágládákról fotózzák a tömeget, a szónokok a ládákon állva szónokolnak.

22 óra 55 perckor a tömeg megindul a Parlament felé, átlépnek a virágládákon. A rendőri sorfal rögtön összezár előttük. A tömeg a sorfalat, a rendőrök pedig a tömeget tolják. A tüntetők közben a „Kossuth Lajos azt üzente” kezdetű dalt éneklük. Kisebb lökdösődés alakul ki, közben a „Demokráciát, demokráciát...”, illetve az „Engedj be, engedj be...” szavakat skandálja a tömeg.

22 óra 57 perckor folytatódik a kiszorítási vagy visszatartási kísérlet, közben a tömeg Kossuth dalokat énekel. A dulakodás erősödik, ezért még több rendőr érkezik a helyszínre, erősítve a sorfalat. Láthatóan megpróbálják kitolni a tömeget a térről. Ekkor a tömeg a „Békések vagyunk, békések vagyunk” szólamot zengi. Közben többször is elhangzik a „toljad” utasítás a rendőrség részéről, de nem látszik, hogy ki adta ki azt. A rendőr sorfal az eddiginél nagyobb erővel kezdi meg a tüntetők kitolását a térről.

22 óra 58 perckor valaki azt kiabálja a rendőrök közül, hallhatóan a felvételt készítő mellől, hogy „Szólítsuk fel őket, hogy lépjenek hátra, mert nem tudnak hátra menni a hátsóktól”. Ekkor a tömeg már a „közterület, közterület” rigmust skandálja. Ekkor 2-3 méterrel odébb is dulakodás alakul ki, a rendőrök kifelé tolják a tüntetőket, míg a virágládára szorult sajtósok az eseményeket fényképezik. Ennek hatására a „diktatúra, diktatúra” szavakat zengik a tüntetők.

22 óra 58 perc 38 másodpercnél egy férfi kiabál, hogy „sajtós, sajtós” és a rendőrök felé mutogat, majd egy másik férfi is mellé áll és ő is mutogat.

22 óra 59 perckor ez a két ember kiabál a rendőröknek, illetve lefelé mutogat, majd egy nőt (nem a panaszos) húznak fel a virágládák közül. Többen is felmásznak a beszorított tömegből a ládákra, aminek hatására a rendőrök se tolják már a tömeget. Ezt követően teljesen megszűnik a dulakodás, a tömeg tovább skandálja a korábbiakat, közben pedig átlépve a ládákat elhagyják az elkerített területet.

Összességében elmondható, hogy az események alatt végig erős a zaj, a felvételen a panaszos kiáltása nem hallható.

b) Sz. S. r. ftórm. által készített videofelvétel releváns részei az alábbiakat tartalmazzák:

A felvétel 22 óra 58 perckor kezdődik, a r. ftórm. a tér elején, közvetlenül a sorfal előtt, az a) felvételt készítő rendőrtől balra, a Jászai Mari tér irányában áll.

A tömeg a „közterület, közterület” rigmust skandálja. Ekkor 2-3 méterrel odébb is dulakodás alakul ki, a rendőrök kifelé tolják a tüntetőket, míg a virágládára szorult sajtósok az eseményeket fényképezik. Ennek hatására a „diktatúra, diktatúra” szavakat zengik a tüntetők.

22 óra 58 perckor feltűnik a másik felvételen is látható férfi, aki lefelé mutogat és kiabál. A mellé álló férfi azt kiabálja: „Itt rugdosódnak a rendőrök, itt rugdosódnak a rendőrök” és lefelé mutogat. Az előbb említett férfi azt kiabálja, „vegyétek föl” és ő is lefelé mutogat. Ekkor húznak fel egy nőt (nem a panaszost) a virágládára a tömegből, illetve később több személy is fellép mellé. Többen is felmásznak a beszorított tömegből a ládákra, aminek

hatására a rendőrök se tolják már a tömeget. Ezt követően teljesen megszűnik a dulakodás, a tömeg tovább skandálja a korábbiakat, közben pedig átlépve a ládákat elhagyják az elkerített területet.

Összességében elmondható, hogy erős a zaj, a felvételen a panaszos kiáltása nem hallható.

c) A rendőrség megküldte a Kossuth téren található térfigyelő kamerák által rögzített felvételt is. Ezen is az látható, hogy amint a tömeg megindul a virágládákon keresztül, a rendőrök sorfalba rendeződnek. A felvétel további részében az egyik transzparens szinte teljesen kitakarja az eseményeket. Láthatóan legalább 3 rendőr készít felvételeket az eseményről, közvetlenül a sorfal mögül. Dulakodás kezdődik a tér közepének a Vidékfejlesztési Minisztérium felőli részén, a rendőrök megpróbálják kitolni a tüntetőket. A tömegben láthatóan sok a kamerás, fényképezőgépes személy. A rendőrsorfal hatására a tüntetők közül folyamatosan másznak vissza az emberek a virágládákon kívüli területre. Újabb rendőri csoport érkezik, ekkor már 5 sor rendőr szorítja kifelé a tömeget. A tüntetők lassan visszamásznak a virágládákon keresztül, a vezetők a ládákról szónokolnak tovább. Ezt követően már nincs dulakodás.

d) A rendőrség megküldte a Terepjáró-1 felvételeit. Ezen gyakorlatilag az a) pont alatt ismertetett eseménysor látható, a tér hátsó részéből felvéve. (A panaszos felvétele alapján megállapítható, hogy a táblát tartó férfi és a bordó sapkás férfi közötti szakaszon, a biciklis útjelző és a lámpaoszlop által behatárolt, a virágládákon túli az Országház felőli területen állt.) Látszik, hogy felsorakoznak a rendőrök, majd nem sokkal később megkezdik kitolni a tömeget. A tömeg azt zúgja, hogy „közterület, közterület”, közben többen kimásznak a virágtartókon keresztül. A panaszos hangja nem hallható. A panaszos nem azonosítható a felvételen.

B) A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult az Országgyűlési Őrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatóak meg.

Az Országgyűlési Őrség Objektumvédelmi Igazgatóságának parancsnok-helyettese, H. L. alezredes 2014. június 6-án kelt levelében a Testület kérdéseire az alábbi válaszokat adta:

a) A Testület azon kérdésére, hogy az Országgyűlési Őrség által elrendelt létesítményvédelmi intézkedések fogantatása kinek a hatáskörébe tartozik, az alezredes előadta, hogy az Ogy.tv. 133. § (2) bekezdés alapján az országgyűlési őr az e törvényben szabályozott intézkedéseken túl a Rendőrségről szóló törvényben meghatározottak szerint fokozott ellenőrzést hajthat végre, ruházatot, csomagot és járművet átvizsgálhat, felvilágosítást kérhet, biztonsági intézkedést fogantatosíthat, magánlakásban és közterületnek nem minősülő egyéb helyen intézkedhet, helyszínt biztosíthat, valamint személy- és létesítménybiztosítási intézkedést alkalmazhat.

Az Rtv 46. (1) bekezdése értelmében a rendőrség valamint a rendőr a védett személy biztonsága érdekében területet lezárhat és megakadályozhatja, hogy oda bárki belépjen, vagy onnan távozzék, illetőleg az ott tartózkodókat távozásra kötelezheti. Továbbá az Rtv. 46. § (5) bekezdés alapján az Országgyűlési Őrség parancsnoka indokolással ellátott közigazgatási határozattal dönt a terület lezárásról, melyet 30 naponként felülvizsgál. Az Rtv. előírja a határozat nyilvános közzétételét. A jelenleg hatályos területlezárásra vonatkozó határozat elérhető az Országgyűlési Őrség honlapján.

b) A Testület azon kérdéseire, hogy tudomásuk szerint kinek a kérésére vett részt a KR a létesítménybiztosításban, illetve, hogy az Országgyűlési Őrség kérte-e a rendőrség segítségét a létesítményvédelmi feladatok ellátásában, az alezredes előadta, hogy ezen kérdésekre a KR tudja megadni a megfelelő válaszokat.

c) A Testület azon kérdésére, hogy a létesítménybiztosításában a panaszolt intézkedés idején milyen létszámmal vett részt az Országgyűlési Őrség, az alezredes azt válaszolta, hogy az Országgyűlési Őrség 2013. március 11-én az Országgház őrzés-védelmét az alapfeladatának megfelelő létszámmal látta el.

d) A Testület azon kérdésére, hogy a létesítményvédelmi feladatok ellátására milyen együttműködés van a KR és az Őrség között, az alezredes azt válaszolta, hogy Az Ogy.tv. 126. § alapján az Országgyűlési Őrség feladatai ellátása során együttműködik a rendőrséggel, a nemzetbiztonsági szolgálatokkal, a hivatásos katasztrófavédelmi szervekkel, a Magyar Honvédséggel, valamint a helyi önkormányzatokkal. Ezen törvényi kötelezettség megvalósítása érdekében az Országos Rendőr-főkapitányság vezetője, az Országgyűlési Őrség parancsnoka és az Országgyűlés Hivatalának főigazgatója 2013. december 12-én háromoldalú együttműködési megállapodást írt alá az Országgyűlési Őrségnek az Ogy.tv. 125. §-ában, valamint a rendőrségnek az Rtv-ben meghatározott feladatainak hatékony és összehangolt végrehajtása, a rendszeres szakmai együttműködés kialakítása érdekében.

A hivatkozott együttműködési megállapodás 12. és 13. pontja értelmében „az Országgház, az Országgyűlés Irodaháza, valamint az Országgyűlés Hivatalának elhelyezésére szolgáló épületek közelében, továbbá a Budapest V. kerület, Kossuth Lajos téren tartandó állami és nemzeti ünnepek, demonstrációk, rendezvények biztosításában a Rendőrség csapaterős támogatást nyújt az Őrségnek, előzetesen egyeztet a szükséges erőről az Őrség parancsnokával, illetve az általa megbízott személlyel. A szükséges erők rendelkezésre bocsátásról - az Őrség parancsnokának felkérésére - a Rendőrség feladat- és hatáskör szerint érintett, illetékes szervének parancsnoka gondoskodik” A 12. pontban felsorolt épületek és környezetük védelme szempontjából veszélyt jelentő személyekre és eseményekre vonatkozó információkról az illetékes rendőri szerv - az adatkezelés célhoz kötöttségének elvére figyelemmel - az Őrséget soron kívül tájékoztatja “.

A panasztevő által megjelölt időszakban a Rendőrség és az Országgyűlési Őrség vezetői között a rendezvények, demonstrációk biztosítási feladataiban való együttműködés szóbeli egyeztetésen alapult – mivel az együttműködési megállapodás aláírására 2013. december 12-én került sor – a fent ismertetett módon.

e) A Testület azon kérdésére, hogy a 2013. március 11-én a várható demonstrációk miatt elrendelte-e a rendészetért felelős miniszter az Országgház Készenléti Rendőrség által történő, ideiglenes jellegű őrzését és védelmét a 160/1996. (XI. 5.) Korm. rendelet 12.§ (1) bekezdése kapcsán, az alezredes előadta, hogy erre a kérdésre a rendészetért felelős miniszter tudja megadni a megfelelő választ.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításokra jutott.

A Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkben foglalt emberi méltósághoz való jogból levethető testi épséghez való jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület először azt vizsgálta, hogy a panasz valamennyi részére rendelkezik-e hatáskörrel.

Az Rtv. 92. § (1) Akinek a IV-V. Fejezetben - a 46/A-46/C. § kivételével -, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint

a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy

b) kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá - panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kilététől függően

ba) az országos rendőrfőkapitány,

bb) a belső bűnmegelőzési és büntetőeljárás feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy

bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója

bírálja el.

A panaszos kárának megtérítését kérte, mivel a kárfelelősség álláspontja szerint a rendőrséget terheli.

Az Rtv. idézett rendelkezése szerint a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések tartoznak, amelyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel, más esetekben érdemi vizsgálatot nem folytathat. Ennek megfelelően a Testületnek

– a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (pl. intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség),

– a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (pl. igazoltatás, ruházat- csomag- jármű- átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés),

– a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (pl. testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás),

tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A nyomozó hatóság, az ügyészség, és a bíróság által közhatalmi jogkörben okozott károk megtérítésének szabályait a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 349. §-a szabályozza. Eszerint az okozott kárért a felelősséget csak akkor lehet megállapítani, ha a kár rendes jogorvoslással nem volt elhárítható, illetőleg a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette.

A kártérítési igény elbírálása a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 1. § és 3. §-a alapján a polgári bíróság hatáskörébe tartozik, ám peresítéséhez szükséges, hogy a károsult a büntetőeljárásban rendelkezésre álló valamennyi jogorvoslati lehetőséget kimerítse. *[Tehát a jelen esetben a kártérítési igény előfeltétele, hogy büntetőeljárásban a lefoglalás ellen panaszt terjesszen elő (BH 2007.187)]*

A kártérítési igény elbírálására tehát a fentiek alapján a Testületnek szintén nincs hatásköre.

2) A Testület ezt követően azt vizsgálta, hogy a rendőröknek keletkezett-e intézkedési kötelezettsége.

A rendőri jelentések szerint a rendőri erők Kossuth térre küldésére az Országház, illetve a bejelentett rendezvények biztosítása érdekében került sor. A Kossuth térre vezényelt állomány az Országház biztosítását hajtotta végre, mivel az Ogy.tv. 133. § (2) bekezdése alapján, figyelemmel az Rtv. 46. § rendelkezéseire az Országházat érintően az Országgyűlési Őrség Objektumvédelmi Igazgató személy- és létesítménybiztosítási intézkedést adott ki. 2013. március 11-én 22 óra 55 perckor az összegyűlt tömeg a „menjünk be” felkiáltásra a virágládákat átlépve a felsorakozott rendőri kötelék irányába indult.

Az Rtv. 1. § (1) bekezdése szerint a rendőrség feladata az Alaptörvényben meghatározott feladatok mellett a határforgalom ellenőrzése, a terrorizmus elleni küzdelem és az e törvényben meghatározott bűnmegelőzési, bűnfelderítési célú ellenőrzés.

A (2) bekezdés szerint a rendőrség az Alaptörvényben, az e törvényben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében:

[...]

6. gondoskodik a büntetőeljárásban részt vevők és az eljárást folytató hatóság tagjainak személyi védelméről, valamint a büntetőeljárásban részt vevők, az igazságszolgáltatást segítők Védelmi Programjának (a továbbiakban: Védelmi Program) végrehajtásáról, továbbá védi a Magyarország szempontjából - külön jogszabályban meghatározott - különösen fontos személyek (a továbbiakban: védett személy) életét, testi épségét, *őrzi a kijelölt létesítményeket*, [...].

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése rendelkezik a rendőr intézkedési kötelezettségéről. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

Az Rtv. 46. § (1) bekezdés d) pontja szerint a rendőrség, valamint a rendőr a védett személy [1. § (2) bek. g) pont] biztonsága érdekében a 13. és a 30. §-ban meghatározottakon túlmenően területet lezárhat, és megakadályozhatja, hogy oda bárki belépjen vagy onnan távozzék, illetőleg az ott tartózkodókat távozásra kötelezheti. A (3) bekezdés szerint a rendőrség a védett középületek és az abban tartózkodók biztonsága érdekében az (1) bekezdés a) és d) pontjában meghatározottakon túl a be- és kilépésre az ott elhelyezett szerv vezetőjével egyetértésben szabályokat állapíthat meg.

Az Ogy.tv. 126. § szerint az Országgyűlési Őrség feladatai ellátása során együttműködik a rendőrséggel, a nemzetbiztonsági szolgálatokkal, a hivatásos katasztrófavédelmi szervekkel, a Magyar Honvédséggel, valamint a helyi önkormányzatokkal.

A rendőrség hivatkozott továbbá a védett személyek és a kijelölt létesítmények védelméről szóló 160/1996. (XI. 5.) Korm. rendeletre, amelynek 1. § (2) bekezdés f) pontja szerint a Készenléti Rendőrség megszervezi és végrehajtja az 1. melléklet 2. pontjában létesítménybiztosítási intézkedés céljából kijelölt létesítmények és értékek (a továbbiakban: kijelölt létesítmény) védelmét.

A védelem részletes szabályait a 11. § határozza meg. Eszerint a kijelölt létesítmények folyamatos őrzését és védelmét a Készenléti Rendőrség végzi. A kijelölt létesítmény védelme

- a) a létesítmény technikai biztosítására,
- b) a be- és kilépő személyek, valamint csomagjaik ellenőrzésére, c) a létesítmény közvetlen környezetének, továbbá az érkező szállítmányok és küldemények biztonsági ellenőrzésére, és
- d) a külső-belső őrzésre terjed ki.

A Gytv. 11. §-a szerint a rendezvény rendjének biztosításáról a szervező gondoskodik. A rendőrség és más arra illetékes szerv a rendezvény rendjének biztosításában a szervező kérésére közreműködik, a rendezvényt megzavaró személyek eltávolításáról intézkedik.

A fenti jogszabályhelyekből egyrészt megállapítható, hogy az Országgyűlésnek otthont adó Országház, mint kiemelt létesítmény védelme elsődlegesen az Országgyűlési Őrség feladata, azonban a rendőrségnek általános kötelezettsége a kiemelt létesítmények védelme, másrészt a rendőrségnek és az Országgyűlési Őrségnek segítségnyújtási kötelezettsége van a feladataik ellátása érdekében, tehát a rendőrségnek szükség esetén segítséget kell nyújtania a létesítmény védelmének biztosítására.

A rendelkezésre álló iratok alapján megállapítható, hogy az Országgyűlési Őrség parancsnoka területlezárást rendelt el, amelynek érvényre juttatásában a rendőrség segédkezett az általános együttműködési kötelezettség alapján. (A Testület megjegyzi, hogy nem jogosult annak vizsgálatára, hogy a területlezárásról rendelkező határozat jogszerű-e.) Az is megállapítható, hogy a Kossuth tér közelében több olyan bejelentett, illetve spontán rendezvény zajlott, amelynek a biztosítását a rendőri erő végezte az Rtv. és a Gytv. előírásaira figyelemmel. Ezen biztosítási feladatok során a rendőrség észlelte, hogy a tüntetők egy része jogszerűtlenül átlépve a kordonként használt virágládákat, elindult a lezárt területen keresztül az Országház épülete felé. A Testület álláspontja szerint a rendőrség rendezvénybiztosítási feladatai az Országház előtti területre is kiterjednek.

A Testület álláspontja szerint a konkrét esetben a rendőrségnek intézkedési kötelezettsége egyrészt a mögöttes védelmi feladatából, másrészt az Országgyűlési Őrséggel való együttműködési kötelezettségéből, harmadrészt a rendezvénybiztosítási feladatából adódóan.

b) Ezt követően a Testület azt vizsgálta, hogy a rendőrség megfelelően tett-e eleget az intézkedési kötelezettségének.

A rendőri jelentések szerint 2013. március 11-én 22 óra 55 perckor az összegyűlt tömeg a „menjünk be” felkiáltásra a virágládákat átlépve a felsorakozott rendőri kötelék irányába indult, és a zárás vonala mögé próbált jutni. Kb. 1 méter megtétele után a rendőri kötelék a tömeget megállította, majd kb. 1-2 lépést követően a virágládák vonaláig toltta. A kötelék testi kényszerít, illetve kényszerítő eszközt nem alkalmazott, a tömeg együttműködő volt. A tömegeből néhányan a virágládáknál a földre ültek, velük szemben rendőri intézkedésre nem került sor. A helyszínen az Rtv. 58. § (1) bekezdés g) pontja alapján csapaterő alkalmazására került sor. A Csapatbiztonsági Szabályzat 10. és 26. pontjai alapján zárás került a végrehajtásra a 27. pontban meghatározott módon. Nem történt felszólítás a terület elhagyására. Nem történt előzetesen figyelmeztetés, mivel egyes személyekkel szembeni rendőri intézkedésre és tömegoszlatásra okot adó esemény nem valósult meg.

A csapaterő alkalmazásának a szabályait az Rtv. 58. § (1)-(2) bekezdése rendezi. Eszerint a rendőrök csapaterőben alkalmazhatók

a) az alkotmányos rend erőszakos megváltoztatása (Btk. 254. §), a lázadás (Btk. 256. §), illetve a rombolás (Btk. 257. §) bűncselekmények elkövetése esetén;

b) a személyek élet- és vagyonbiztonságát tömegesen veszélyeztető események megszüntetésére vagy az ilyen következményekkel járó erőszakos cselekmények megakadályozására és az elkövetők elfogására;

c) súlyos bűncselekményt elkövető, szökésben lévő fegyveres személy felkutatására, elfogására;

d) terrorcselekmény felszámolására, a túsok kiszabadítására;

e) eltűnt személy vagy tárgy felkutatására;

f) katasztrófa megelőzésére és következményeinek elhárítására;

g) a gyülekezési jogról szóló törvény hatálya alá tartozó vagy más jelentős rendezvény rendjének biztosítására;

h) védett személy, veszélyes szállítmány vagy az állam működése, vagy a lakosság ellátása szempontjából kiemelten fontos létesítmény őrzésére, védelmére;

i) nagy területű helyszín biztosítására;

j) törvényben meghatározott más esetben.

Csapaterő alkalmazása során a rendőrség a 17. § (1) bekezdésben írt jogokat indokolt mértékben korlátozhatja, területet a személy- és járműforgalom elől elzárhat.

A Szolgálati Szabályzat 51. §-a az alábbiakkal egészíti ki a fenti szabályokat: (1) A csapaterő alkalmazása esetén a rendőrség a személyi állomány összevonása és kötelékbe szervezése, ennek egyszemélyi parancsnoki vezetés alá helyezése, továbbá sajátos taktikai szabályok alkalmazása útján biztosítja a feladat végrehajtását.

(2) Az Rtv. 58. § (1) bekezdés *a)* pontjában rögzített cselekmény elkövetése esetén a csapaterő alkalmazását az országos rendőrfőkapitány rendelheti el.

(3) A csapaterő alkalmazásának elrendelésére illetékességi területén az Rtv. 58. § (1) bekezdés *b)-j)* pontjában meghatározott esetekben a rendőrkapitány, a rendőrfőkapitány és az országos rendőrfőkapitány vagy helyetteseik jogosultak. A csapaterőt az erre a célra létrehozott törzs, valamint az alárendelt alegységek, szolgálati csoportok, csoportosítások élén álló parancsnokok útján az elrendelő vagy az általa intézkedésben kijelölt parancsnok (a továbbiakban: parancsnok) vezeti. Az alkalmazás tervét a parancsnok készíti elő, és annak szolgálati elöljárója hagyja jóvá.

(4) A rendőri intézkedések és a kényszerítő eszközök tekintetében - jogszabályban meghatározott kivételtől eltekintve - a csapaterőt a rendőrrre vonatkozó jogok illetik meg, és kötelezettségek terhelik.

(5) A csapaterő alkalmazása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogok törvényben foglaltak szerinti korlátozását, ennek érdekében alkalmazható rendszabályokat az elrendelő vezető külön intézkedésben határozza meg. A csapaterő alkalmazásáról tájékoztatást kell adni a tömegtájékoztatási eszközök útján is. Ettől eltérni csak abban az esetben lehet, amikor a tájékoztatás a rendőri intézkedések eredményességét veszélyeztetné. A tájékoztatásról a csapaterő alkalmazását elrendelő vezető gondoskodik.

(6) A gyülekezési jogról szóló törvény hatálya alá tartozó, valamint más jelentős rendezvény helyszínén csapaterőnek a biztosításban való részvétele esetén azt a területet, ahová a belépők fokozott ellenőrzése kötelező, a rendőri szerv vezetője határozza meg. A

fokozott ellenőrzés egyes feladatainak ellátására a rendezőt, a szervezőt a rendőri szerv vezetője hivatalosan felkérheti, akit - ha ezt vállalja - a végrehajtás módjára fel kell készíteni.

(7) A szervezőnek a rend fenntartása érdekében hozott intézkedései közül rendőri közreműködés csak azokhoz biztosítható, amelyekre a rendőrséget jogszabály egyébként is feljogosítja vagy kötelezi.

A Csapatszolgálati Szabályzat 10. pontja szerint a taktikai eljárások képezik a csapattevékenység alapvető elemét. Azokat az alkalmazási formákat és módszereket tartalmazza, amelyekkel a csapatszolgálati feladat a leghatékonyabban teljesíthető. Taktikai eljárások körébe tartozik a zárás, a kutatás, a bekerítés, az üldözés, a figyelőszolgálat, a biztosító szolgálat, a tömegoszlatás, az őrzés, valamint a védelem.

A 24. pont szerint a zárás valamely terület elszigetelése, körbezárása az adott területen folytatott más rendőri tevékenység sikeres végrehajtásához, meghatározott objektumok, személyek megóvásához, a közrend fenntartásához szükséges feltételek megteremtése érdekében.

A 26. pont értelmében zárás alkalmazható személy- és létesítménybiztosítási intézkedés, fokozott ellenőrzés, biztonsági intézkedés, illetve helyszínbiztosítás keretében; akció elrendelésekor; közrendvédelmi, közlekedési, idegenrendészeti, bűnügyi akciók során; rendezvénybiztosításkor; terrorcselekmény (légi jármű hatalomba kerítése, robbantás) vagy más súlyos bűncselekmény helyszínén; katasztrófa, tömegszerencsétlenség helyszínén; súlyos bűncselekményt elkövető, szökésben lévő fegyveres személy elfogása érdekében; a tömegoszlatást végrehajtó csoportosításon belül, a biztosítócsoport tevékenységének részeként.

27. pont szerint a zárás végrehajtási módját tekintve lehet összefüggő és nem összefüggő.

- *Összefüggő a zárás*, ha a zárás vonalán elhelyezett szolgálati csoportok között és azokon belül látó- és tűzösszeköttetés van. Ha e feltételek közül valamelyik is hiányzik, a zárás nem tekinthető összefüggőnek. Összefüggő zárást kell végrehajtani olyan terület körülzárása érdekében, ahová az illetéktelen személyeknek vagy ahonnan a keresetteknek a bejutás, illetve a menekülés lehetősége minden irányban adott, továbbá ha elegendő erő és idő áll rendelkezésre a terület teljes körülzárásához.

- *Nem összefüggő zárással* lehet körülzárni olyan területeket, ahová a bejutás, illetve a menekülés lehetősége nem minden irányban adott, illetve nem áll rendelkezésre elegendő erő a terület összefüggő zárására. Ez utóbbi esetben az erőket és az eszközöket a legvalószínűbb menekülési, kitörési, behatolási irányokba kell elhelyezni.

A 31. pont szerint *lakott területeken*, rendezvényeken a zárásban részt vevő rendőrök egyik alakzata a sorfal. Alkalmazásának célja valamely terület, útvonal, utca, tér, épületrész, épülettömb lezárása vagy szabadon tartása a gyalogos-, illetve járműforgalom vagy minden forgalom elől. A rendőrök közötti térköz 1-5 méter lehet, szükség esetén tömör vagy kétsoros sorfal is felállítható.

A rendelkezésre álló iratokból és felvételekből megállapítható, hogy a panaszolt események során a rendőrség bejelentett és spontán rendezvények biztosítását végezte, amely során a tömeg egy része megindult az Országház felé. A rendelkezésre álló videofelvételeken jól látható, hogy miután a tüntetők megindulnak a terület lezárását biztosító virágládákon keresztül az Országház épülete felé, összefüggő rendőrsorfal sorakozik fel eléjük, elállva az útjukat.

a) A rendőrségnek a fentiekben kifejtettek szerint intézkedési kötelezettsége keletkezett, amelynek keretében a Testület álláspontja szerint az Rtv. 58. § (1) bekezdés g) és h) pontja alapján jogszerűen alkalmazott csapaterőt a rendezvénybiztosítás, illetve a létesítményvédelmi feladatai ellátása során.

b) Az Szolgálati Szabályzat fentebb hivatkozott szakasza szerint a csapaterőt a kényszerítő eszközök tekintetében a rendőrré vonatkozó jogok illetik meg, és kötelezettségek terhelik.

A Testület az események értékelésekor az alábbi jogszabályi rendelkezésekre volt figyelemmel.

Az Rtv. 16. §-a szerint a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

Az arányosság követelményét a törvény 15. §-a taglalja: a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával; több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

Az Rtv. 47. § alapján a rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat. A 61. § (1) bekezdése szerint a kényszerítő eszköz alkalmazására az érintettet - ha az eset körülményei lehetővé teszik - előzetesen figyelmeztetni kell.

A rendőri jelentések szerint a tömeget előzetesen nem figyelmeztették a kiszorításra. A videofelvételeken az látható, hogy először felsorakozik a sorfal, majd miután a tömeg továbbra is megpróbál bejutni, megkezdik a kiszorításukat, ugyanakkor a felvételen nem hallható felszólítás a rendőrség részéről, a tömeget semmilyen módon nem irányította a rendőrség, csupán testi erővel próbálta kiszorítani a lezárt területről. Az egyik rendőr meg is jegyzi, hogy szólítsák fel a tömeget, hogy lépjenek hátrébb, mert így a mögöttük lévőktől nem tudnak hátra lépni.

A Testület álláspontja szerint a rendőrség annyiban betartotta a fokozatosság követelményét, hogy először csak sorfalba állt, majd amikor a tömeg nem hagyta el a területet, megkezdte a kiszorítást. A kiszorítás végrehajtása ugyanakkor nem volt megfelelő, mert a rendőrség a tömeget előzetesen nem szólította fel arra, hogy maradjanak a kordonon kívül, és a kiszorítás közben sem hangzott el a felszólítás. A rendőrök semmilyen módon nem instruálták a tüntetőket, a hátul tartózkodókat nem szólították fel arra, hogy lépjenek hátrébb, és így gyakorlatilag a ládák és a sorfal közé szorult emberek nem tudtak sem a ládaktól, sem a mögöttük állótól hátrébb lépni. Ugyanakkor a Testület arra is figyelemmel volt, hogy a tüntetés résztvevői maguk döntöttek úgy, hogy bemennek egy nehezen megközelíthető, láthatóan lezárt területre, ahol számíthattak arra, hogy az ott tartózkodó rendőri erők meg fogják akadályozni a lezárt területre behatolást, sőt a cselekményükkel azután sem hagytak fel, hogy a rendőri erők alakzatba sorakoztak előttük.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint mulasztott a rendőrség, amikor a testi kényszer alkalmazása előtt nem figyelmeztette erre a tüntetőket, továbbá akkor, amikor a kizsorítás közben nem irányította megfelelően a tömeget, csupán testi erővel próbálta őket kizsorítani, azonban figyelemmel a tüntetők magatartására, a Testület a sérelem fokát enyhé súlyúként határozta meg.

A Testület álláspontja szerint a rendőri mulasztás alkalmas volt arra, hogy az eseményeknél a tömeg tagjaként jelen volt panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának megsértését valósítsa meg.

2) A sérülés okozására vonatkozó kifogások kapcsán az alábbi megállapításokra jutott a Testület.

A panaszos sérelmezte, hogy hiába kiabált három alkalommal is a rendőrök irányába, a rendőrök nem hagytak fel a kizsorítással.

A rendelkezésre bocsátott rendőrségi felvételeken egyáltalán nem hallható a panaszos által előadott háromszori jelzés a jelentős háttérzaj miatt. A panaszos felvételen szintén nem hallható, hogy háromszor jelezte volna a rendőrök felé, hogy beszorult a lába, csupán egy alkalommal hallható egy felkiáltás („a lábam, a lábam”).

Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez fűződő jogot a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja. A (2) bekezdés pedig rögzíti, hogy a rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére – amint ez lehetséges – segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön.

A Testület vizsgálata kapcsán utal arra, hogy az Rtv. szerint rendelkezésére álló bizonyítási eszközök köre meglehetősen szűk, az ügyészség rendelkezésére álló eszközök – szembesítés, rendőrök kihallgatása stb. – legtöbbször nem veheti igénybe. A tényállás felderítése során kizárólag a panaszos és a rendőrség írásbeli nyilatkozata, valamint a panaszos kórházi zárójelentése állt rendelkezésre.

Jelen esetben a sérelmezett események 2013. március 11-én zajlottak, és a panaszos aznap részesült orvosi ellátásban. Megállapítható továbbá, hogy a panaszosnak az orvos megállapításai szerint a lábán volt sérülése, amely kapcsán – azok helyéből és jellegéből fakadóan – elmondható, hogy származhatott akár a kizsorítás során alkalmazott testi kényszerből is.

Ugyanakkor a felvételeken egyrészt nem látszik a panaszos (még a saját felvételén se), másrészt a felvételek tanúsága szerint a rendőrök a nagy zaj miatt egyáltalán nem észlelheték, hogy a panaszos lába beszorult a ládák közé. Az bizonyos, hogy utóbb a panaszos nem jelezte a rendőrök felé, hogy sérülést szenvedett, így a helyszíni orvosi ellátására nem került sor.

Ilyen körülmények között a Testület felelősséggel csak annyit állapíthatott meg, hogy a panaszos sérülései egyaránt keletkezhetnek a panaszossal szemben megfelelő jogszabályi felhatalmazás birtokában alkalmazott kényszerítő eszközök használata miatt, és vagy más okból is.

A Testület megítélése szerint nem lehetett egyértelműen megállapítani azt sem, hogy a rendőrség a konkrét esetben kellő mértékben eleget tett-e a sérülés okozásának elkerülésére vonatkozó jogszabályi kötelezettségének.

A Testület ezért azzal kapcsolatban, hogy a rendőrség a panaszossal szemben tanúsított fellépés során megfelelően eleget tett-e az Rtv. 17. §-ából fakadó kötelezettségeinek, a rendőrség oldalán mulasztást, illetve a panaszos oldalán alapjogsértést – testi épséghez való jogának megsértését – nem állapította meg.

V.

A Testület álláspontja szerint a rendőrség oldalán intézkedési kötelezettséget keletkeztetett a panaszban érintett eseményekkel kapcsolatban. Ugyanakkor a rendőrség mulasztása kapcsán sérült a panaszos testi épséghez való joga.

A rendelkezésre álló bizonyítékok szűkös volta miatt a Testület azzal kapcsolatban, hogy a rendőrség a panaszossal szemben tanúsított fellépés során megfelelően eleget tett-e az Rtv. 17. §-ából fakadó kötelezettségeinek, a rendőrség oldalán mulasztást, illetve a panaszos oldalán alapjogsértést – testi épséghez való jogának megsértését – nem állapította meg.

Mindezekre tekintettel a Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2014. július 10.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes, előadó testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag